

Registerbaserad arbetsmarknadsstatistik (RAMS) 2015

AM0207

I denna beskrivning redovisas först allmänna uppgifter om undersökningen samt dess syfte och historik. Därefter redovisas undersökningens innehåll och tillförlitlighet samt hur den genomförs och hur man kan ta del av resultaten. Genom att klicka på en rubrik i innehållsförteckningen kommer man direkt till aktuellt avsnitt.

Innehållsförteckning

Innehållsförteckning	1
A Allmänna uppgifter	2
A.1 Ämnesområde	2
A.2 Statistikområde	2
A.3 SOS-klassificering	2
A.4 Statistikansvarig	2
A.5 Statistikproducent	3
A.6 Uppgiftsskyldighet	3
A.7 Sekretess och regler för behandling av personuppgifter	3
A.8 Gallringsföreskrifter	3
A.9 EU-reglering	4
A.10 Syfte och historik	4
A.11 Statistik användning	5
A.12 Uppläggning och genomförande	5
A.13 Internationell rapportering	6
A.14 Planerade förändringar i kommande undersökningar	6
B Kvalitetsdeklaration	6
B.0 Inledning	6
B.1 Innehåll	6
1.1 Statistiska målstorheter	6
1.1.1 Objekt och population	7
1.1.2 Variabler	7
1.1.3 Statistiska mått	8
1.1.4 Redovisningsgrupper	8
1.1.5 Referenstider	9
1.2 Fullständighet	9
B.2 Tillförlitlighet	10
2.1 Tillförlitlighet totalt	10
2.2 Osäkerhetskällor	10
2.2.1 Urval	10
2.2.2 Ramtäckning	10
2.2.3 Mätning	11

2.2.4	Svartsbortfall	12
2.2.5	Bearbetning	12
2.2.6	Modellantaganden	13
2.3	Redovisning av osäkerhetsmått	13
B.3	<i>Aktualitet</i>	13
3.1	Frekvens	13
3.2	Framställningstid	13
3.3	Punktlighet	13
B.4	<i>Jämförbarhet och sam användbarhet</i>	13
4.1	Jämförbarhet över tiden	13
4.2	Jämförbarhet mellan grupper	15
4.3	Sam användbarhet med annan statistik	15
B.5	<i>Tillgänglighet och förståelighet</i>	16
5.1	Spridningsformer	16
5.2	Dokumentation	16
5.3	Tillgång till primärmaterial	17
5.4	Upplysningstjänster	17

A Allmänna uppgifter

A.1 Ämnesområde

Ämnesområde: Arbetsmarknad

A.2 Statistikområde

Statistikområde: Sysselsättning, förvärsarbete och arbetstider

A.3 SOS-klassificering

Tillhör (SOS) Ja, på riksnivå

För undersökningar som ingår i Sveriges officiella statistik gäller särskilda regler när det gäller kvalitet och tillgänglighet, se Förordningen om den officiella statistiken (2001:100).

A.4 Statistikansvarig

Myndighet/organisation: Statistiska centralbyrån
Postadress: 701 89 ÖREBRO
Besöksadress: Klostergatan 23
Kontaktperson: Lukas Gamerov
Telefon: 010-479 64 88
E-post: lukas.gamerov@scb.se

A.5 Statistikproducent

<i>Myndighet/organisation:</i>	Statistiska centralbyrån
<i>Postadress:</i>	701 89 ÖREBRO
<i>Besöksadress:</i>	Klostergatan 23
<i>Kontaktperson:</i>	Lukas Gamerov
<i>Telefon:</i>	010-479 64 88
<i>E-post:</i>	lukas.gamerov@scb.se

A.6 Uppgiftsskyldighet

Uppgifter för framställning av den registerbaserade arbetsmarknadsstatistiken (RAMS) inhämtas från det skatteadministrativa Kontrolluppgiftsregistret. Uppgifter om enskilda näringsidkare inhämtas från de Standardiserade räkenskapsutdragen (SRU). För båda dessa register föreligger uppgiftsskyldighet enligt Skatteförordningen, SFS 2011:1244.

Övriga uppgifter hämtas från Registret över totalbefolkningen (SCB, BE0102), Företagsdatabasen (SCB, NV0101), Inkomst- och taxeringsregistret (SCB, HE0101), Befolkningens utbildning (SCB, UF0506) samt Befolkningens studiedeltagande (SCB, UF0507). I de fall uppgiftsskyldighet föreligger för dessa produkter är den relevant i ett tidigare skede än vid framställningen av RAMS.

A.7 Sekretess och regler för behandling av personuppgifter

I myndigheternas särskilda verksamhet för framställning av statistik gäller sekretess enligt 24 kap. 8 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400). Vid automatiserad behandling av personuppgifter gäller reglerna i personuppgiftslagen (1998:204). På statistikområdet finns dessutom särskilda regler för personuppgiftsbehandling i lagen (2001:99) och förordningen (2001:100) om den officiella statistiken.

Enligt instruktion för Statistiska centralbyrån (2007:762) får SCB behandla känsliga personuppgifter för framställning av Sysselsättningsregistret.

Sekretess gäller för samtliga uppgifter. Uppgifter som behövs för forsknings- eller statistikändamål kan efter särskild prövning lämnas ut. Dessa uppgifter är vid ett sådant upplämnade avidentifierade.

A.8 Gallringsföreskrifter

RAMS gallras inte, utan långtidsarkiveras i enlighet med Riksarkivets bevarandebeslut RA-MS 2007:64. I nuläget är årgångarna 1985–1996 långtidsarkiverade hos Riksarkivet. Arkiveringsfristen är 9 år.

De varianter som är arkiverade är:

- Sysselsättning
- Kontrolluppgifter
- Arbetsställe
- Företag

A.9 EU-reglering

Statistiken är inte EU-reglerad

A.10 Syfte och historik

Syftet med den registerbaserade arbetsmarknadsstatistiken är att ge årlig information om befolkningens sysselsättning såväl totalt som på en regional nivå. Sysselsättningen beskrivs i form av förvärvsarbete, näringsgrensfördelning och arbetspendling. Statistiken ger också information om personalstrukturen i företag och på arbetsställen och den kan belysa händelser och flöden på arbetsmarknaden utifrån longitudinella ansatser. Den ger alltså underlag för att studera arbetsmarknadens funktionssätt.

Statistiken är totalräknad vilket innebär att samtliga individer som är mellan 16 och 74 år och är folkbokförda i Sverige 31/12 år 2014 klassas som antingen förvärvsarbetande eller ej förvärvsarbetande. Till och med årgång 2010 av RAMS var åldersgränsen 16-84 år.

Från och med årgång 2010 av RAMS ingår även 15-åringar i populationen som avgränsas som förvärvsarbetande/ej förvärvsarbetande. I den officiella redovisningen av statistik från RAMS redovisas uppgifter för personer i åldern 16-74 år.

Statistiken framställdes första gången med uppgifter avseende år 1985, då under benämningen ÅRSYS. Beslutet att skapa denna undersökning hade föregåtts av en utredning om nya metoder för folk- och bostadsräkningar (FOBALT-utredningen). Ett resultat av utredningen blev att sysselsättningsdelen i kommande folk- och bostadsräkningar skulle hämtas från administrativa register - i första hand från Kontrolluppgiftsregistret från Skatteverket. Tillkomsten av den registerbaserade arbetsmarknadsstatistiken innebar samtidigt att sysselsättningsstatistiken blev årlig.

Statistiken har därefter byggts ut med fler variabler för att ge än större möjligheter att belysa sysselsättningen inom olika typer av företag och arbetsställen liksom för olika regioner och befolkningsgrupper.

A.11 Statistikanvändning

Den registerbaserade arbetsmarknadsstatistiken utnyttjas främst av olika regionala aktörer såsom kommuner, länsstyrelser, regioner och statliga verk och myndigheter. Den huvudsakliga användningen är traditionellt att beskriva sysselsättningsutveckling och näringsstruktur regionalt och lokalt. Statistiken används även som underlag vid planering av t.ex. kollektivtrafik eller barnomsorg såväl som av åtgärder som syftar till att stärka sysselsättningsutvecklingen.

Efter att statistiken byggts ut, har den alltmer börjat användas av forskare och statliga myndigheter för analys av arbetsmarknadens funktionssätt och för uppföljning och utvärdering av närings-, arbetsmarknads- och regionalpolitik. Exempel på denna vidareutveckling av statistiken är beskrivningar av lokala förhållanden på arbetsmarknaden, där den funktionella indelningen lokala arbetsmarknader (LA) används.

Ytterligare en tillämpning av statistiken är Företagens och Arbetsställets Dynamik (FAD). FAD är en metod för att skapa stabilare identiteter på företag och arbetsställen över tiden. Detta ger möjligheter till att studera nybildningar, nedläggningar, uppdelningar och sammanslagningar av företag och arbetsställen. FAD gör det också möjligt att framställa statistik över personalomsättning vid företag och arbetsställen liksom personalstyrkans nettoförändring mellan åren.

Uppgifter ur RAMS nyttjas även av andra SCB-undersökningar för urval och stratifiering, men också för att hämta information. Några av dessa undersökningar är Verksamhet efter utbildning, Regionala tabeller för högskolestatistik, Arbetskraftsundersökningen (för efterstratifiering), Nationalräkenskaperna och de Regionala räkenskaperna.

För att löpande ge SCB kunskap om nya och förändrade statistikbehov finns ett användarråd för arbetsmarknadsstatistik med representanter för departement, universitet och andra forskningsinstitutioner, statliga myndigheter och kommunala institutioner vilka alla är viktiga statistikanvändare. Användarrådet ger SCB möjlighet att sprida information och få respons för olika förslag inom arbetsmarknadsområdet.

A.12 Uppläggning och genomförande

Undersökningen är totalräknad. De grundläggande uppgifterna i undersökningen är uppgifter om individens förvärvsarbete eller näringsverksamhet och information i anslutning till detta. Den huvudsakliga källan för dessa uppgifter är skatteadministrativa register. Information om förvärvsarbete tas fram från de kontrolluppgifter som varje arbetsgivare är skyldig att lämna till Skatteverket för de personer som fått kontant bruttolön eller annan ersättning utbetald under året. Personer som deklarerar näringsverksamhet lämnar s.k. Standardiserade

räkenskapsutdrag (SRU). SCB får tillgång till båda dessa material genom överföring från Skatteverkets databas. Uppgifterna från Skatteverket kompletteras med företags- och arbetsställeinformation från SCB:s Företagsdatabas (FDB).

Om den för RAMS centrala uppgiften om arbetsställesnummer saknas eller är oriktig i det kontrolluppgiftsmaterial som SCB utnyttjar, insamlas just denna uppgift via webb- eller postenkät direkt till de företag vars uppgifter måste kompletteras.

Bakgrundsvariabler avseende individerna, såsom demografiska data och utbildningsuppgifter, hämtas från SCB-undersökningarna Registret över totalbefolkningen, Inkomst- och taxeringsregistret, Befolkningens utbildning samt Befolkningens studiedeltagande.

A.13 Internationell rapportering

Statistiken rapporteras inte internationellt.

A.14 Planerade förändringar i kommande undersökningar

Inga förändringar är planerade

B Kvalitetsdeklaration

B.0 Inledning

Då undersökningen baseras på administrativt material har den fördelen av att vara totalräknad och inte behäftad med svarsbortfall. Samtidigt innebär användandet av administrativa källor, vars syfte är ett annat än statistikframställning, att uppgifterna inte direkt ger svaret på den frågeställning som ska belysas. För denna undersökning innebär det att några variabler innehåller viss osäkerhet. Framst gäller detta klassificeringen av personer som förvärvsarbete/ej förvärvsarbete.

Statistiken redovisas ett år efter referensperioden.

B.1 Innehåll

1.1 Statistiska målstorheter

Målstorheterna i undersökningen avser primärt

- befolkningens fördelning efter förvärvsarbete (sysselsättningsstatus) i antal och andel med redovisning efter bl.a. region och näringsgren samt olika demografiska uppgifter. I fördelningen ingår inte uppgifter om de personer som arbetspendlar till eller från ett annat land än Sverige.
- förvärvsarbetandes pendling mellan bostad och arbete

Övriga målstorheter avser

- företags- och arbetsställens egenskaper i termer av antal förvärvsarbete och dessas egenskaper (t.ex. utbildning), näringsgren och region

- individers "jobb" (anställning eller näringsverksamhet) med fördelning efter bl.a. företags-/arbetsställeegenskaper.

1.1.1 Objekt och population

I statistiken redovisas objekten individer, jobb och företag.

Individobjekt är de personer som var folkbokförda befolkningen i Sverige den 31/12 2014 enligt Registret över totalbefolkningen. Individerna redovisas som förvärvsarbetande eller ej förvärvsarbetande.

Företagsobjekt är de företag som under året utgett minst en kontrolluppgift för anställda eller som deklarerat för näringsverksamhet under året.

De anställningar som det utgetts en kontrolluppgift för under året och den näringsverksamhet under året som deklarerats motsvarar objektet "jobb".

1.1.2 Variabler

I undersökningen ingår förutom de variabler som är specifika för RAMS också ett antal bakgrundsvariabler främst avseende individobjektet. Dessa variabler är hämtade från andra register inom SCB och beskrivs endast summariskt (se under rubriken Bakgrundsvariabler nedan).

Sysselsättningsvariabler

- *Sysselsättningsstatus* anger om individen klassats som förvärvsarbetande (i november) eller ej
- *Yrkesställning* anger om individen klassats som anställd eller företagare
- *Yrkesställning för kombinatörer* anger om individen har anknytning till mer än en yrkesställning
- *Identitet för arbetsstället* som kontrolluppgiften avser
- *Belägenhet* (län, kommun) för arbetsstället
- *Näringsgren* (SNI 2007) på arbetsstället
- *Identitet för företaget* som kontrolluppgiften/ standardiserat räkenskapsutdrag och inkomstdeklaration avser
- *Sektor, ägarkategori och juridisk form* för företaget
- *Summerad "kontant bruttolön" från anställning* från samtliga kontrolluppgifter som individen erhållit under året
- *Nettoinkomst av näringsverksamhet* är den summerade inkomsten från individens samtliga näringsverksamheter under året

- *Nettoinkomst av näringsverksamhet, underskott* är den summerade inkomsten av underskott från individens samtliga näringsverksamheter under året
- *Nettoinkomst av näringsverksamhet, överskott* är den summerade inkomsten av överskott från individens samtliga näringsverksamheter under året
- *Arbetsersättning* avser summan av vissa ersättningar som individen erhållit från försäkringskassa för "förlorad arbetsförtjänst" (t.ex. sjukpenning).

Jobbvariabler

- *Anställningstid* avser den tid som uppgift på kontrolluppgift omfattar
- *Kontant bruttolön för anställning* enligt kontrolluppgift
- *Nettoinkomst av näringsverksamhet* enligt uppgift från standardiserat räkenskapsutdrag och inkomstdeklaration
- *Summa skattepliktiga förmåner* enligt kontrolluppgift
- *Avdragen preliminär A-skatt* enligt kontrolluppgift
- *Identitet för företaget* som kontrolluppgiften/räkenskapsutdraget avser
- *Sektor, ägarkategori och juridisk form* för företaget
- *Identitet för arbetsstället* som kontrolluppgiften avser
- *Belägenhet* (län, kommun) för arbetsstället
- *Näringsgren* (SNI 2007) på arbetsstället
- *Antal förvärvsarbetande* på arbetsstället.

Övriga variabler

Markering för om individen under året

- *Har fått ersättning från arbetslöshetskassa*
- *Är i utbildning under höstterminen*
- *Har förtidspension*
- *Har hemmaboende barn under 7 år.*

Bakgrundsvariabler

Demografiska uppgifter för individen, hämtade från SCB:s befolkningsstatistik, som kön, ålder, bostadens belägenhet, familjeförhållande och födelseland.

Utbildningsuppgifter för individen, hämtade från SCB:s utbildningsstatistik

1.1.3 Statistiska mått

Sysselsättningsförhållanden beskrivs dels med antal förvärvsarbetande dels med förvärvsintensiteten i olika befolkningsgrupper. Förvärvsintensiteten i en grupp definieras som kvoten mellan antal förvärvsarbetande personer och samtliga personer i gruppen.

Arbetspendlare avser personer som bor i en kommun (enligt folkbokföringen) och vars arbetsställe är registrerat i en annan kommun. Arbetspendling beskrivs med antal förvärvsarbetande som pendlar in till respektive ut från en kommun.

Företagens och arbetsställets egenskaper beskrivs med totalt antal förvärvsarbetande med viss egenskap på företaget/arbetsstället eller antal företag/arbetsställe med viss egenskap (t.ex. näringsgren).

1.1.4 Redovisningsgrupper

En stor del av statistiken redovisas med regional indelning. Regionala indelningar görs på kommun- och länsnivå samt lokala arbetsmarknader.

Förvärvsarbetande redovisas indelade efter kön, ålder (lägst i 5-årsklasser), utbildningsnivå (SUN2000, 1-siffernivå av nivåmodulen), utbildningsinriktning (SUN2000, 1-siffernivå av inriktningsmodulen), födelseland (världsdelar) arbetsställets näringsgren (15 resp. 51 grupper utifrån SNI 2007), företagets sektor (statlig förvaltning, statliga affärsverk, kommunal förvaltning, landsting, övriga offentliga institutioner, aktiebolag, övriga företag, statligt ägda företag och organisationer, kommunalt eller landstingsägda företag och organisationer, övriga organisationer).

I regionala redovisningar fördelas förvärvsarbetande efter såväl arbetsplatsens belägenhet (dagbefolkning) som bostadens belägenhet (nattbefolkning). SCB framställer på uppdragsbasis även redovisningar av förvärvsarbetande med regional indelning på delar av kommuner (s.k. delområden).

Arbetspendlare redovisas efter ut- resp. inpendlingskommun samt riktningen på pendlingen. I redovisningen ingår inte de personer som arbetspendlar över riksgrens. Det innebär att personer som är folkbokförda i Sverige enligt RTB 31/12 aktuellt år och har en kontroll uppgift från ett annat land inte räknas med i den förvärvsarbetande nattbefolkningen. I den förvärvsarbetande dagbefolkningen ingår inte de personer som inte är folkbokförda i Sverige enligt RTB 31/12 aktuellt år även om den har en svensk kontrolluppgift.

Arbetsställen indelas efter storleksklass (antal förvärvsarbetande, 1-9, 10-19, 20-49, 50-99, 100-499, 500-) och näringsgren (15 grupper utifrån SNI 2007).

Då statistiken är totalräknad kan redovisningar göras på många olika sätt. Specialbearbetningar görs, mot avgift, på beställning och kan ge statistik framställd via kombinationer av variabler enligt önskemål liksom statistik med andra eller finare indelningar, t.ex. näringsgren på femsiffernivå. Se avsnitt 2.1 om redovisning på små redovisningsgrupper.

1.1.5 Referenstider

Referensperioden för klassificeringen ”i förvärvsarbete”, är november månad. Övriga individuppgifter avser förhållandet den 31 december. Regionala indelningar avser 1 januari t+1. Övriga uppgifter om företag och arbetsställen avser senast kända förhållande under året. Uppgifter avseende jobb avser kända uppgifter under året.

1.2. Fullständighet

Statistiken täcker de delar av arbetsmarknadens funktionssätt som går att belysa utifrån administrativa register som hämtats från olika myndigheter och finns tillgängliga i SCB:s registersystem. Detta innebär t.ex. begränsningar i informationen om personers beteendemönster som bygger på individuella preferenser, d.v.s. information som enbart kan hämtas via direkta frågor till personerna ifråga.

B.2 Tillförlitlighet

2.1 Tillförlitlighet totalt

Uppgifterna i RAMS hämtas från register med generellt sett god kvalitet, men statistiken har vissa felkällor som främst gäller variablerna sysselsättningsstatus, arbetsställets belägenhet och näringsgren. Allmänt kan sägas att RAMS ger en god bild av sysselsättningsförhållanden som i stort överensstämmer med Arbetskraftsundersökningarnas (AKU) resultat på riksnivå. Sysselsättningsnivån i RAMS ligger något under motsvarande tal i AKU för november. I åldersgruppen 15-74 år är antalet förvärvsarbetande cirka en procent lägre i RAMS än AKU (november).

Statistik med redovisning på små redovisningsgrupper (t.ex. små regioner som del av kommun) ger ibland något sämre kvalitet. Det gäller också statistik som avser befolkningsgrupper med svagare anknytning till arbetsmarknaden, t.ex. personer i åldern 16-19 år samt ålderspensionärer.

2.2 Osäkerhetskällor

Begrepp som täckningsbrister, bortfall, mätfel m.m. får ibland olika betydelse i olika delar av undersökningen. Ett exempel är om variabeln anställningstid saknas på en kontrolluppgift. För objektet "jobb" betraktas detta som partiellt bortfall medan det för objektet individ ger större osäkerhet i variabeln ”sysselsättningsstatus” och mätfelet ökar. I SCB (1991) Kvalitetsdeklaration av den årliga sysselsättningsstatistiken (ÅRSYS). Bakgrundsfakta till arbetsmarknadsstatistiken 1991:1, diskuteras samtliga osäkerhetskällor mer ingående.

2.2.1 Urval

Undersökningen är registerbaserad och heltäckande.

2.2.2 *Ramtäckning*

Under- och övertäckningen avseende individpopulationen utgörs av personer som flyttat in i landet respektive flyttat ut ur landet eller avlidit före den 31/12 men där förändringen inte rapporterats i Registret över totalbefolkningen (RTB) samt personer som emigrerat/bor utomlands under hela året, men som fortfarande är folkbokförda i Sverige.

För jobb utgörs undertäckningen av brister i rapporteringen av kontrolluppgifter, inkomstdeklarationen och standardiserade räkenskapsutdrag (saknas eller sent inkomna).

Övertäckningen uppstår då lön, eller andra ersättningar som redovisas som lön, utbetalas i efterskott eller förskott för arbete som inte utförts under aktuellt år. Brister i rapporteringen av kontrolluppgifter (oidentifierade dubletter).

På grund av eftersläpningar av rapportering till Företagsdatabasen (FDB) förekommer såväl under- som övertäckning avseende företag och arbetsställe. Tillkomna företag och/eller arbetsställen har ej registrerats och avslutade företag och/eller arbetsställen har ej avregistrerats. Undertäckning kan också avse företag och/eller utbetalare av lön som ej uppfyller kriterierna för att ingå i FDB.

Undersökningen omfattar inte uppgifter som ej kommer till myndigheternas kännedom.

2.2.3 *Mätning*

Datainsamlingen sker genom utnyttjande av skatteadministrativa register samt statistikregister som SCB förfogar över. Se avsnitt A.12.

Huvuddelen av de variabler som samlas in används utan ytterligare granskning och mätkvaliteten är således densamma som i källregistren. Variablerna som hämtas från Skatteverkets kontrolluppgiftsregister kan antas ha god kvalitet då uppgifterna granskas och korrigeras av Skatteverket för att tjäna som underlag för statens skatteintag. Ett undantag utgör den variabel – arbetsställenummer – som insamlas enbart för SCB:s räkning för att möjliggöra en koppling mellan en individ, det arbetsställe denne arbetar vid och uppgifter om detta arbetsställe. Denna variabel överförs ogranskad från Skatteverket till SCB.

Uppgiften avseende den tid som kontrolluppgiften omfattar, anställningstid, är en variabel som har vissa kvalitetsbrister.

Inkomstdeklarationen och dess bilaga, "standardiserade räkenskapsutdrag" (SRU), hämtas från Skatteverket och utnyttjas av RAMS för insamling av uppgifter avseende egenföretagare. Uppgifterna överförs till SCB två gånger under hösten året efter inkomståret. Den första versionen, som RAMS använder, har vissa kvalitetsbrister i form av att vissa blanketter och justeringar saknas.

De SCB-register (se avsnitt A.6) som används anses ha god kvalitet med avseende på de variabler som ingår i RAMS. För mer information om kvaliteten i dessa register hänvisas till dokumentation avseende respektive register.

De kvalitetsbrister som nämnts leder till mätosäkerhet beträffande variablerna sysselsättningsstatus samt individers koppling till ett arbetsställe.

Sysselsättningsstatus. Målet är att beskriva sysselsättning utifrån arbetad tid, där den som har arbetat minst en timme per vecka i november betraktas som förvärvsarbetande. Denna definition används av ILO (International Labour Organization). I de administrativa material som ligger till grund för undersökningen finns inte uppgift om arbetstid. Därför används inkomstuppgift som grund för klassificering. Metoden att använda inkomstuppgift för att klassificera personer som förvärvsarbetande ger en del felklassificeringar jämfört med verklig arbetstid i november. Risken för felklassificering är störst för personer som arbetar under del av året och de som har lös anknytning till arbetsmarknaden. Personer med samma sysselsättningsstatus under hela året torde dock i allt väsentligt vara rätt klassificerade. Två feltyper kan förekomma, nämligen att novembersysselsatt klassificeras som ej förvärvsarbetande och ej novembersysselsatt som förvärvsarbetande. Mätfel av variabeln ”sysselsättningsstatus” beror på ofullständigt uppgiftsunderlag, som t.ex. felaktig eller saknad uppgift om vilken tid som kontrolluppgiftens information omfattar eller saknad uppgift om vilken tid företagarinkomsten gäller. För företagarinkomsten antar vi att företaget har haft verksamhet hela året. Dessa mätfel leder till viss osäkerhet i statistiken om antal förvärvsarbetande och förvärvsintensitet, men där olika felklassificeringar på aggregerad nivå till en del tar ut varandra.

Kopplingen till ett arbetsställe. Uppgiften om vilket arbetsställe en person arbetat på bestäms utifrån det ”arbetsställenummer” som angetts på de kontrolluppgifter arbetsgivaren lämnar för sina anställda. Med hjälp av detta arbetsställenummer hämtas uppgifter om arbetsställets näringsgren och belägenhet från SCB:s företagsdatabas, FDB. Detta kan bli fel eller obestämt av flera anledningar. En orsak kan vara att den identitet (organisationsnummer) för företaget som anges på kontrolluppgiften inte återfinns i FDB. En annan anledning kan vara att uppgiften om arbetsställnummer saknas på kontrolluppgiften, vilket i en del fall kan bero på att ett visst företag har flera arbetsställen utan att detta inrapporteras till företagsdatabasen. Ytterligare en orsak kan vara att arbetsgivare angett fel arbetsställnummer på personens kontrolluppgift eller inte redovisat personalen på de arbetsställen de arbetat på. Som exempel kan en kommun ha fört alla sina anställda på kommunkontoret, trots att arbetsstyrkan i verkligheten var utspridd på daghem, skolor, vårdhem m.m. Oriktiga uppgifter avseende arbetsstället påverkar primärt statistik om dagbefolkning och arbetspendling, men också näringsgrensredovisningen.

Företagare. Endast personer som deklarerar inkomst av aktiv näringsverksamhet redovisas som förvärvsarbetande i RAMS. För att betraktas som aktiv skall den skattskyldige ha ägnat sig åt verksamheten i en omfattning som motsvarar minst en tredjedel (ca 500 timmar) av en anställning på heltid. Mätfel kan förekomma om uppgiften huruvida näringsverksamheten är aktiv eller passiv saknas.

2.2.4 *Svarsbortfall*

Svarsbortfall förekommer inte primärt. Ett mindre bortfall (< 0,5 %) förekommer vid den kompletterande insamlingen (se A. 12) av variabeln "arbetsställe-nummer".

2.2.5 *Bearbetning*

Då undersökningen använder sig av redan framställda register sker ingen ytterligare bearbetning avseende merparten av variablerna. Undantaget är uppgifter som hänför sig till en persons koppling till ett arbetsställe. Ett stort arbete läggs ner på att granska dessa uppgifter och vid stora avvikelser från förväntade värden kontaktas de ursprungliga uppgiftslämnarna (arbetsgivarna) för rättning. Vid en slutlig makrogranskning avseende bl.a. redovisning av näringsgren och pendling undersöks avvikelser ytterligare för att utreda vad dessa beror på.

2.2.6 *Modellantaganden*

Klassificering av personer som förvärvsarbetande respektive ej förvärvsarbetande grundas på modellantaganden.

Se även SCB (2006) Sysselsättningsavgränsning i RAMS Metodöversyn 2005. Bakgrundsfakta till arbetsmarknads- och utbildningsstatistiken 2006:1, för mer detaljerad information.

2.3 Redovisning av osäkerhetsmått

Numeriska osäkerhetsmått redovisas inte.

B.3 Aktualitet

3.1 Frekvens

Statistiken redovisas en gång per år.

3.2 Framställningstid

Framställningstiden är cirka 11 månader.

3.3 Punktlighet

Statistiken för 2015 offentliggjordes vid den planerade tidpunkten 1 december 2016.

B.4 Jämförbarhet och sam användbarhet

4.1 Jämförbarhet över tiden

I framställningen av RAMS avseende 2011 infördes tre förändringar i klassificeringen av förvärvsarbetande. Samtliga förändringar påverkar personer som är 65

år eller äldre. Den första förändringen innebär att den övre åldergränsen för att bli klassificerad som förvärvsarbetande i RAMS ändrats från 84 till 74 år. Förändringen genomförs för att bättre motsvara åldersintervallet i Arbetskraftsundersökningen (AKU). Uppgifter från AKU används som underlag för att sätta lönegränser för att avgöra om personer i RAMS ska klassificeras som förvärvsarbetande. Denna förändring påverkar ca 5 000 individer som inte blir förvärvsarbetande i åldern 75-84 år 2011.

Den andra förändringen innebär att åldersgrupperna som används i modellskattningen av förvärvsarbetande görs om för personer som är 65 år och äldre. I tidigare årgångar av RAMS låg 65-åringar i en egen åldersgrupp och personer som var mellan 66 och 84 år låg i samma modellgrupp. I bearbetningen av RAMS 2011 ligger personer som är 65-67 år i en modellgrupp och personer som är 68-74 år ligger i en annan modellgrupp. Denna förändring påverkar främst personer med kontrolluppgifter (anställda, sjömän och företagare i eget AB). Antalet förvärvsarbetande personer som är 65 år eller 68-74 år och klassificerats som förvärvsarbetande anställda, sjömän och företagare i eget AB ökar. Medan antalet i åldern 66-67 år minskar. Totalt minskar gruppen förvärvsarbetande anställda, sjömän och företagare i eget AB i åldern 65-74 år med en procent. Den tredje och största förändringen innebär att personer som är mellan 65 och 74 år och som deklarerar för näringsverksamhet (egna företagare) kommer att bearbetas på samma sätt som personer som deklarerar för näringsverksamhet i åldern 15-64 år. I tidigare årgångar av RAMS har egna företagare som är 65 år och äldre avgränsats tillsammans med personer som har kontrolluppgifter (anställda). Företagare har inte någon lön utan resultatet av aktiv näringsverksamhet har summerats som ett lönebelopp. För att bli förvärvsarbetande har lönebeloppet behövt komma över ett beräknat gränsvärde, samma gränsvärde som för anställda som är 65 år eller äldre. Fr.o.m. årgång 2011 av RAMS kommer alla egna företagare oavsett ålder att avgränsas på samma sätt. Detta innebär att en deklaration av aktiv näringsverksamhet är ett tillräckligt krav för att klassificeras som förvärvsarbetande. Egna företagare i åldergruppen 65-74 år ökar med ca 61 000 personer eller 300 procent i och med denna metodförändring.

Ovanstående förändringar innebär ett tidsseriebrott mellan RAMS 2010 och RAMS 2011. Förändringarna påverkar endast personer som är 65 år och äldre. Jämförelseuppgifter avseende 2011 visar att antalet förvärvsarbetande totalt, 16-74 år, ökar med 1,2 procent. I åldersgruppen 65-74 år ökar sysselsättningen med ca 60 000 personer, 47 procent.

Från och med framställningen av RAMS avseende år 2004 infördes två förändringar i bearbetningarna. Dels används en ny källa (Standardiserade räkenskapsutdrag, SRU) för att identifiera förvärvsarbetande företagare, dels modifierades metoden att klassificera förvärvsarbetande anställda något. Den nya källan, för uppgifter om företagare, medförde att antalet personer som klassats som förvärvsarbetande företagare ökade till en förmodat mer rättvisande nivå. Till skillnad mot tidigare inkluderas nu även verksamheter som uppvisar ett underskott vid klassificering av personliga företagare. Beträffande modifiering-

en av metoden för skattning av förvärvsarbetande anställda berör den huvudsakligen åldersgruppen 65-84 år.

Förändringarna medförde att ett tidsseriebrott inträffade mellan årgång 2003 och 2004. Jämförelseuppgifter avseende 2003 visar att sysselsättningsnivån totalt ökade med ca 1,8 procent och i åldersgruppen 20-64 år med 1,2 procent. Antalet förvärvsarbetande företagare ökade med ca 30 000 personer. Metodjusteringen medförde att antalet sysselsatta i åldersgruppen 65-84 år ökade med knappt 0,5 procent. För att underlätta jämförelser har såväl de officiella uppgifterna som vissa data framställda enligt de nya bearbetningarna publicerats för årgång 2003 på RAMS webbsida.

Den metod för att klassificera förvärvsarbetande som justerades något 2004 (se ovan), infördes i undersökningen i samband med framställningen av statistik för 1993 och ersatte då den metod som använts sedan starten 1985. Införandet av ny metod 1993 medförde att sysselsättningsnivån sjönk med 3,4 % totalt, men med regionala variationer. En viss justering av metoden gjordes även år 2002, och innebar att personer som har både kontrolluppgift från anställning och uppgift om näringsverksamhet behandlas något annorlunda än tidigare. Denna förändring medförde en höjning av sysselsättningsnivån med ca 15 000 individer. Den uppgift om anställningstid som ska anges på kontrolluppgiften används i modellen för att klassificera förvärvsarbetande. Denna uppgift har varit föremål för förändringar i Skatteverkets anvisningar, vilket medför att kvaliteten på denna uppgift har förändrats över tid.

Tidsseriebrott uppträder avseende statistiken redovisad efter näringsgren/bransch beroende på att Standard för svensk näringsgrensindelning, SNI, reviderats. I RAMS 1993 ersattes SNI 69 av SNI 92, i RAMS 2002 - 2007 används SNI 2002 och fr.o.m. RAMS 2008 används SNI 2007. Se Meddelanden i samordningsfrågor (MIS) avseende Standard för svensk näringsgrensindelning. Branschredovisningen är också beroende av hur stor andel av de anställda som kan kopplas till rätt arbetsställe och hur kategorier av anställda som inte kan placeras på ett arbetsställe (t.ex. rörlig personal) hanteras av uppgiftslämnarna. Detta kan variera över tid, men uppvägs till viss del av att granskningsarbetet förbättrats under årens lopp.

4.2 Jämförbarhet mellan grupper

Definitionen av förvärvsarbetande följer den som används av ILO. Samma definition används även av Arbetskraftsundersökningarna. Däremot är skattningmetoderna olika då RAMS utnyttjar registerdata.

För näringsgrensredovisning används klassifikationen Standard för svensk näringsgrensindelning, vilken är samordnad med EU:s statistiska näringsgrensindelning NACE.

4.3 Samanvändbarhet med annan statistik

SCB genomför månatligen Arbetskraftsundersökningarna (AKU) för att följa kortsiktiga förändringar på arbetsmarknaden. Eftersom AKU är en urvalsundersökning kan denna statistik inte brytas ner på en så låg regional redovisning som är fallet med RAMS. Då dessa båda undersökningar ger lång- respektive kortperiodiska beskrivningar av sysselsättningen är det angeläget att jämförbarheten mellan dem är god. Ifråga om definitioner stämmer undersökningarna överens och i stort föreligger god jämförbarhet mellan statistik från RAMS och AKU. Undantagen är att medhjälpande familjemedlem i företag och personer som arbetar utomlands ingår i AKU men inte i registerstatistiken. Undersökningarnas mätmetoder skiljer sig dock på ett par väsentliga punkter, nämligen när det gäller hur man avgränsar förvärvsarbete och fastställer arbetsställe. Den största skillnaden är hur företagare klassificeras. I AKU är det en särskild fråga som avgör medan det i RAMS är uppgiften om inkomst av aktiv näringsverksamhet som är styrande för klassificering av företagare. Förvärvsarbete i AKU klassificeras efter en definition som används under intervjun där arbetstid i november utgör grund. I RAMS används inkomstuppgifter som utgångspunkt för klassificering.

Arbetsstället fastställs i AKU genom att i intervjun fråga om adressen till arbetsstället, medan RAMS använder den uppgift som finns på kontrolluppgiften.

Skattningar från AKU är behäftade med urvalsfel. Detta tillsammans med de faktorer som nämnts ovan orsakar diskrepanser mellan statistikgrenarna.

B.5 Tillgänglighet och förståelighet

5.1 Spridningsformer

Statistik baserad på undersökningen publiceras på SCB:s webbplats i form av en Statistiknyhet från SCB samt tabeller i Statistikdatabasen (SSD). Statistik på finfördelade redovisningsgrupper publiceras ej. Främst för regionala användare framställs ett statistikpaket, AMPAK, innehållande ett stort antal tabeller redovisade på riks-, läns- och kommunnivå. Tabeller ur detta paket kan beställas mot avgift. Kommunala användare kan även beställa tabeller med redovisning på mindre områden än kommun.

5.2 Dokumentation

Den registerbaserade arbetsmarknadsstatistiken är dokumenterad enligt SCB:s dokumentationssystem; Statistikens kvalitet beskrivs i "Beskrivning av statistiken", BaS (detta dokument). Framställningen av statistikregistret och statistiken beskrivs i "Dokumentation av statistiken", SCBDOK. Detaljerad information om mikrodata i registret finns beskrivet i "Dokumentation av mikrodata", MetaPlus. Utöver vad som angetts i det ovanstående, ges information om RAMS (tidigare benämnt ÅRSYS) i:

SCB (1988). Årlig regional sysselsättningsstatistik (ÅRSYS) – Ny sysselsättningsstatistik från SCB. Bakgrundsfakta till arbetsmarknadsstatistiken 1988:7. SCB (1989). Statistik från kontrolluppgifter (KU). Bakgrundsfakta till arbets-

marknadsstatistiken 1989:9.

SCB (1991). Kvalitetsdeklaration av den årliga sysselsättningsstatistiken (ÅRSYS). Bakgrundsfakta till arbetsmarknadsstatistiken 1991:1.

SCB (1993). De svenska arbetskraftsundersökningarna. Bakgrundsfakta till arbetsmarknadsstatistiken 1993:1.

SCB (1994). Att mäta sysselsättning med skatteadministrativa kontrolluppgifter. Dokumentation av ny metod för sysselsättningsavgränsningen i ÅRSYS.

SCB (2006) Sysselsättningsavgränsning i RAMS Metodöversyn 2005. Bakgrundsfakta till arbetsmarknads- och utbildningsstatistiken 2006:1

5.3 Tillgång till primärmaterial

Mikrodata för samtliga årgångar av RAMS (tidigare benämnt ÅRSYS) arkiveras på Riksarkivet efter att SCB genomfört egna bearbetningar. På beställning och mot avgift kan specialbearbetningar av data i RAMS-registret göras för samtliga årgångar sedan 1986 (i undantagsfall 1985). Forskare, utredare m.fl. kan i vissa fall efter prövning få tillgång till avidentifierat material för egen databearbetning. En stor del av uppgifterna i undersökningen ingår även i den s.k. LISA-databasen (Longitudinell Integrationsdatabas för Sjukförsäkrings- och Arbetsmarknadsstatistik) som tillkommit för att underlätta datauttag för forskningsändamål.

5.4 Upplýsningstjänster

För ytterligare upplýsningar kontakta SCB, Enheten för företags- och registerbaserad sysselsättning, Registerbaserad arbetsmarknadsstatistik, tel: 010-479 40 00 vx, e-post: rams@scb.se.